Teachingninja.in

Latest Govt Job updates

Private Job updates

Free Mock tests available

Visit - teachingninja.in

RPSC

Previous Year Paper

School Lecturer 2020

Dharam Shastra

Teachingninja.in

प्राध्यापक (संस्कृत शिक्षा) प्रतियोगी परीक्षा-2020

पुस्तिका में पृष्ठों की संख्या : 16
Number of Pages in Booklet : 16

पुस्तिका में प्रश्नों की संख्या : 150
No. of Questions in Booklet : 150

प्रश्न-पत्र पुस्तिका संख्या /
Question Paper Booklet No.

8206409

परीक्षा दिनांक :- 16/12/2020
समय :- 09:00AM To 12:00 Noon

Paper Code : 04
Sub: Dharma Shastra

LSK-02

समय : 3.00 घण्टे
Time : 3.00 Hours

PAPER-II

अधिकतम अंक : 300
Maximum Marks : 300

प्रश्न-पत्र पुस्तिका एवं उत्तर पत्रक के पेपर सील/पॉलिथीन बैग को खोलने पर परीक्षार्थी यह सुनिश्चित कर लें कि उसके प्रश्न-पत्र पुस्तिका पर वही प्रश्न-पत्र पुस्तिका संख्या अंकित है जो उत्तर पत्रक पर अंकित है । इसमें कोई भिन्नता हो तो परीक्षार्थी वीक्षक से दूसरा प्रश्न-पत्र प्राप्त कर लें । ऐसा सुनिश्चित करने की जिम्मेदारी अभ्यर्थी की होगी ।

On opening the paper seal/polythene bag of the Question Paper Booklet the candidate should ensure that Question Paper Booklet No. of the Question Paper Booklet and Answer Sheet must be same. If there is any difference, candidate must obtain another Question Paper Booklet from Invigilator. Candidate himself shall be responsible for ensuring this.

परीक्षार्थियों के लिए निर्देश

1. **सभी** प्रश्नों के उत्तर दीजिए ।
2. **सभी** प्रश्नों के अंक समान हैं ।
3. प्रत्येक प्रश्न का केवल **एक** ही उत्तर दीजिए ।
4. एक से अधिक उत्तर देने की दशा में प्रश्न के उत्तर को गलत माना जाएगा ।
5. प्रत्येक प्रश्न के चार वैकल्पिक उत्तर दिये गये हैं, जिन्हें क्रमशः 1, 2, 3, 4 अंकित किया गया है । अभ्यर्थी को सही उत्तर निर्दिष्ट करते हुए उनमें से केवल एक गोले अथवा बबल को उत्तर पत्रक पर **नीले** बॉल प्वाइंट **पेन** से गहरा करना है ।
6. OMR उत्तर पत्रक इस परीक्षा पुस्तिका के अन्दर रखा है । जब आपको परीक्षा पुस्तिका खोलने को कहा जाए, तो उत्तर-पत्रक निकाल कर ध्यान से केवल **नीले बॉल पॉइंट पेन** से विवरण भरें ।
7. **प्रत्येक गलत उत्तर के लिए प्रश्न अंक का 1/3 भाग काटा जायेगा ।** गलत उत्तर से तात्पर्य अशुद्ध उत्तर अथवा किसी भी प्रश्न के एक से अधिक उत्तर से है । किसी भी प्रश्न से संबंधित गोले या बबल को खाली छोड़ना गलत उत्तर नहीं माना जायेगा ।
8. मोबाइल फोन अथवा इलेक्ट्रॉनिक यंत्र का परीक्षा हॉल में प्रयोग पूर्णतया वर्जित है । यदि किसी अभ्यर्थी के पास ऐसी कोई वर्जित सामग्री मिलती है तो उसके विरुद्ध आयोग द्वारा नियमानुसार कार्यवाही की जायेगी ।
9. कृपया अपना रोल नम्बर ओ.एम.आर. पत्रक पर सावधानीपूर्वक सही भरें । गलत अथवा अपूर्ण रोल नम्बर भरने पर **5 अंक** कुल प्राप्तांकों में से काटे जा सकते हैं ।

चेतावनी : अगर कोई अभ्यर्थी नकल करते पकड़ा जाता है या उसके पास से कोई अनधिकृत सामग्री पाई जाती है, तो उस अभ्यर्थी के विरुद्ध पुलिस में प्राथमिकी दर्ज कराते हुए विविध नियमों-प्रावधानों के तहत कार्यवाही की जाएगी । साथ ही विभाग ऐसे अभ्यर्थी को भविष्य में होने वाली विभाग की समस्त परीक्षाओं से विवर्जित कर सकता है ।

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. Answer **all** questions.
2. **All** questions carry equal marks.
3. Only **one** answer is to be given for each question.
4. If more than one answers are marked, it would be treated as wrong answer.
5. Each question has four alternative responses marked serially as **1, 2, 3, 4** You have to darken only one circle or bubble indicating the correct answer on the Answer Sheet using **BLUE BALL POINT PEN.**
6. The **OMR** Answer Sheet is inside this Test Booklet. When you are directed to open the Test Booklet, take out the Answer Sheet and fill in the particulars carefully with **blue ball point pen** only.
7. **1/3 part of the mark(s) of each question will be deducted for each wrong answer.** A wrong answer means an incorrect answer or more than one answers for any question. Leaving all the relevant circles or bubbles of any question blank will not be considered as wrong answer.
8. Mobile Phone or any other electronic gadget in the examination hall is strictly prohibited. A candidate found with any of such objectionable material with him/her will be strictly dealt as per rules.
9. Please correctly fill your Roll Number in O.M.R. Sheet. **5 Marks** can be deducted for filling wrong or incomplete Roll Number.

Warning : If a candidate is found copying or if any unauthorized material is found in his/her possession, F.I.R. would be lodged against him/her in the Police Station and he/she would liable to be prosecuted. Department may also debar him/her permanently from all future examinations.

इस परीक्षा पुस्तिका को तब तक न खोलें जब तक कहा न जाए ।
Do not open this Test Booklet until you are asked to do so.

04-□

Teachingninja.in

1. गौतमधर्मसूत्रस्य वेदः कः ?
   (1) ऋग्वेदः
   (2) यजुर्वेदः
   (3) सामवेदः
   (4) अथर्ववेदः

2. कृष्ण यजुर्वेदस्य धर्मसूत्रमस्ति ?
   (1) गौतम धर्मसूत्रम्
   (2) बौधायन धर्मसूत्रम्
   (3) वसिष्ठ धर्मसूत्रम्
   (4) शंखलिखित धर्मसूत्रम्

3. विष्णुधर्मसूत्रं कस्य वेदस्य कया शाखया सम्बद्धम् ?
   (1) कृष्णयजुर्वेदस्य तैत्तिरीयशाखया
   (2) यजुर्वेदस्य कठशाखया
   (3) सामवेदस्य राणायनीयशाखया
   (4) अथर्ववेदस्य गोपथशाखया

4. 'मिताक्षरा' टीका विद्यते ?
   (1) गौतम धर्मसूत्रस्य
   (2) बौधायन धर्मसूत्रस्य
   (3) वसिष्ठ धर्मसूत्रस्य
   (4) शंखलिखित धर्मसूत्रस्य

5. 'उज्ज्वलावृत्तिः केन कृता ?
   (1) हरदत्तेन
   (2) गोविन्दस्वामिना
   (3) महादेवेन
   (4) सायणेन

6. गोविन्दस्वामी कस्य धर्मसूत्रस्य भाष्यकारः ?
   (1) गौतम धर्मसूत्रस्य
   (2) बौधायन धर्मसूत्रस्य
   (3) वसिष्ठ धर्मसूत्रस्य
   (4) शंखलिखित धर्मसूत्रस्य

7. 'विद्वन्मोदिनी' व्याख्या कस्य धर्मसूत्रस्य
   (1) आपस्तम्ब धर्मसूत्रस्य
   (2) बौधायन धर्मसूत्रस्य
   (3) वसिष्ठ धर्मसूत्रस्य
   (4) हिरण्यकेशि धर्मसूत्रस्य

8. 'दीपकलिका' टीका कस्याः स्मृतेः ?
   (1) मनुस्मृतेः
   (2) याज्ञवल्क्यस्मृतेः
   (3) पराशरस्मृतेः
   (4) अत्रिस्मृतेः

9. पाराशरस्मृतौ वर्णनं नास्ति ?
   (1) आचारस्य
   (2) व्यवहारस्य
   (3) प्रायश्चित्तस्य
   (4) महापातकस्य

10. व्यवहारपदानां केन द्वयोः भागयोः विभाजनम् कृतम् ?
   (1) अत्रिणा
   (2) बृहस्पतिना
   (3) वसिष्ठेन
   (4) याज्ञवल्क्येन

Teachingninja.in

11. कात्यायनस्य कालः कः ?
(1) चतुर्थ शताब्दीतः षष्ठ शताब्दी मध्ये
(2) प्रथम शताब्दीतः द्वितीय शताब्दी मध्ये
(3) ईसापूर्व प्रथम शताब्दीतः द्वितीय शताब्दी मध्ये
(4) सप्रम शताब्दीतः अष्ट शताब्दी मध्ये

12. कुल्लूकभट्टस्य टीकायाः नाम किम् ?
(1) मन्वर्थमुक्तावली
(2) मिताक्षरा
(3) उज्ज्वला
(4) दीपकलिका

13. वेदपुरुषस्य हस्तौ कः ?
(1) कल्पसूत्रम्
(2) शिक्षा
(3) निरुक्तम्
(4) ज्योतिषम्

14. याज्ञवल्क्यस्मृतेः विभाजनं कति अध्यायेषु अभवत् ?
(1) त्रिषु
(2) चतुर्षु
(3) द्वादशसु
(4) षट्सु

15. चतुर्दशविद्यासु नास्ति ?
(1) पुराणम्
(2) वेदाः
(3) आयुर्वेदः
(4) मीमांसा

16. ब्रह्मचारी रात्रौ मूत्रपुरीषे कथं कुर्यात् ?
(1) पूर्वमुखो भूत्वा
(2) उदङ्मुखो भूत्वा
(3) दक्षिणमुखो भूत्वा
(4) पश्चिममुखो भूत्वा

17. वैश्यस्य उपनयनं कदा भवति ?
(1) अष्टमे वर्षे
(2) नवमे वर्षे
(3) द्वादशे वर्षे
(4) एकादशे वर्षे

18. पितृतीर्थमस्ति ?
(1) कनिष्ठायाम्
(2) तर्जन्याम्
(3) अंगूष्ठमूले
(4) कराग्रे

19. वेदस्य एकदेशं योऽध्यापयति सः कथ्यते ?
(1) गुरुः
(2) आचार्यः
(3) ऋत्विक्
(4) उपाध्यायः

20. सपिण्डा कन्या विद्यते ?
(1) अष्टमादूर्ध्वं पितृतः
(2) पञ्चमादूर्ध्वं मातृतः
(3) द्वितीयादूर्ध्वं मातृतः
(4) नवमादूर्ध्वं पितृतः

21. 'सह धर्मं चरताम् इति परिभाष्य कन्यादानमस्ति ?
(1) ब्राह्मविवाहः
(2) देवविवाहः
(3) आर्षविवाहः
(4) प्राजापत्यविवाहः

Teachingninja.in

22. कीदृशेनविवाहेन विवाहितायां जातः पुत्रः एकविंशतिं पुरुषान् पुनाति ?
(1) ब्राह्म विवाहेन
(2) देव विवाहेन
(3) आर्ष विवाहेन
(4) प्राजापत्य विवाहेन

23. ग्रहेषु बुधस्य दक्षिणा किं विद्यते ?
(1) सुवर्णम्
(2) धेनुः
(3) शंखः
(4) वस्त्रम्

24. स्वधा विद्यते ?
(1) भूतयज्ञः
(2) देवयज्ञः
(3) नृतज्ञः
(4) पितृयज्ञः

25. स्नातकः किं न लंघयेत् ?
(1) जलम्
(2) रक्तम्
(3) पुरीषम्
(4) अग्निम्

26. उपाकर्म कदा विधीयते ?
(1) आषाढ़ी पूर्णिमायाम्
(2) श्रावणी पूर्णिमायाम्
(3) कार्तिक पूर्णिमायाम्
(4) माघ पूर्णिमायाम्

27. गुरुबन्धुषु प्रेतेषु कति कालपर्यन्तम् अनध्यायः ?
(1) त्र्यहम्
(2) एकाहम्
(3) अहोरात्रम्
(4) दशरात्रम्

28. लशुनं जग्ध्वा किं कुर्यात् ?
(1) चान्द्रायणम्
(2) अतिकृच्छ्रम्
(3) एकभुक्तम्
(4) नक्तम्

29. श्रान्तसंवाहनं रोगिपरिचर्या कीदृशं कर्म ?
(1) भूमिदानसदृशम्
(2) सुवर्णदानसदृशम्
(3) गोदानसदृशम्
(4) तुलादानसदृशम्

30. धयन्तीं गां को नाचक्षीत ?
(1) विप्रः
(2) ब्रह्मचारी
(3) स्नातकः
(4) बालः

31. अष्टका श्राद्धं भवति ?
(1) चैत्रकृष्णाष्टभ्याम्
(2) आषाढ़कृष्णाष्टभ्याम्
(3) श्रावणकृष्णाष्टभ्याम्
(4) फाल्गुनकृष्णाष्टभ्याम्

32. पलाशः कस्य ग्रहस्य समिधा ?
(1) सूर्यस्य
(2) भौमस्य
(3) सोमस्य
(4) बुधस्य

Teachingninja.in

33. राज्यस्य अङ्गानि भवन्ति –
(1) नव
(2) दश
(3) अष्टौ
(4) सप्त

34. दण्डः कं विनाशयति ?
(1) शत्रुम्
(2) चाण्डालम्
(3) धर्मभ्रष्टनृपम्
(4) सत्यवादिनम्

35. दूतः किं करोति ?
(1) युद्धम्
(2) पर्यटनम्
(3) कृषिकार्यम्
(4) सन्धिकार्यम्

36. पुत्राणां संख्या कति भवति ?
(1) नव
(2) दश
(3) एकादश
(4) द्वादश

37. पिता कन्यां कदा रक्षति ?
(1) यौवने
(2) वार्धक्ये
(3) बाल्ये
(4) गृहस्थाश्रमे

38. पुत्रेषु सर्वश्रेष्ठः कः भवति ?
(1) औरसः
(2) गूढोत्पन्नः
(3) कृत्रिमः
(4) क्षेत्रजः

39. राज्ञः गुणानां संख्या कति भवन्ति ?
(1) पञ्च
(2) षड्
(3) सप्त
(4) नव

40. दायादबान्धवानां संख्या भवति –
(1) त्रयः
(2) चत्वारः
(3) पञ्च
(4) षट्

41. पुत्राम नरकात् पितरं त्रायते –
(1) भ्राता
(2) पुत्रः
(3) श्वसुरः
(4) भार्या

42. कः प्रजापालनं करोति ?
(1) सैनिकः
(2) सचिवः
(3) राजा
(4) कोशः

43. कतिविधः कालः भवति ?
(1) पञ्चविधः
(2) चतुर्विधः
(3) त्रिविधः
(4) षड्विधः

44. वत्सरः कतिविधः भवति ?
(1) त्रिविधः
(2) षड्विधः
(3) पञ्चविधः
(4) द्विविधः

Teachingninja.in

45. सावनमासे कति दिनानि भवन्ति ?
(1) 32
(2) 30
(3) 31
(4) 28

46. नाक्षत्रमासे दिनानि भवन्ति –
(1) 36
(2) 25
(3) 27
(4) 32

47. कतिविधमयनं भवति ?
(1) द्विविधम्
(2) त्रिविधम्
(3) चतुर्विधम्
(4) पञ्चविधम्

48. एकस्मिन् दिवसे कति घटिकाः भवन्ति ?
(1) 50
(2) 60
(3) 70
(4) 80

49. अयनपदेन गृह्यते –
(1) मेषः
(2) वृषः
(3) मकरः
(4) सिंहः

50. विषुवपदेन गृह्यते –
(1) मेषः
(2) वृषः
(3) मकरः
(4) कुम्भः

51. संक्रान्तिरहितो मासः किन्नाम्ना उच्यते –
(1) अधिमासनाम्ना
(2) क्षयमासनाम्ना
(3) शुद्धमासनाम्ना
(4) मधुमासनाम्ना

52. द्विसङ्क्रान्तियुक्तो मासः उच्यते ?
(1) अधिमासः
(2) शुद्धमासः
(3) क्षयमासः
(4) मधुमासः

53. ऋतवः भवन्ति ?
(1) पञ्च
(2) षट्
(3) सप्त
(4) चत्वारः

54. पञ्चधाविभक्तदिनस्य द्वितीयोभागः उच्यते ?
(1) प्रातः
(2) सङ्गवः
(3) मध्याह्नः
(4) अपराह्नः

55. हरिशयनी एकादशी भवति ?
(1) चैत्रे
(2) माघे
(3) फाल्गुने
(4) आषाढ़े

56. हरिबोधिनी एकादशी भवति ?
(1) चैत्रे
(2) आषाढ़े
(3) माघे
(4) कार्तिके

Teachingninja.in

57. कति महाद्वादश्यः भवन्ति ?
(1) पञ्च
(2) सप्त
(3) अष्टौ
(4) दश

58. उत्तरायणे मासाः सन्ति –
(1) पञ्च
(2) षट्
(3) सप्त
(4) दश

59. उत्सृष्टो गृहीतः पुत्रः कः विद्यते ?
(1) गूढ़जः
(2) क्रीतः
(3) अपविद्धः
(4) स्वयंकृतः

60. मनुना निरूपिता विवाहभेदाः कति सन्ति ?
(1) अष्टविधाः
(2) नवविधाः
(3) दशविधाः
(4) द्वादशविधाः

61. मनुस्मृतेः सप्तमाध्यायस्य प्रतिपाद्यविषयः अस्ति –
(1) संस्कारः
(2) वानप्रस्थधर्मः
(3) जातिधर्मः
(4) राजधर्मः

62. मनुस्मृतेः टीकाकारः कः अस्ति ?
(1) विज्ञानेश्वरः
(2) माधवः
(3) चण्डेश्वरः
(4) मेधातिथिः

63. मनुस्मृतौ अध्यायानां संख्या कति अस्ति ?
(1) 12
(2) 15
(3) 18
(4) 22

64. प्रथमः मनुः कः अस्ति ?
(1) उत्तमः
(2) तामसः
(3) रैवतः
(4) स्वायंभुवः

65. राजावेणः कस्मात् विनष्टः ?
(1) रोगात्
(2) क्रोधात्
(3) अविनयात्
(4) विनयात्

66. कामसमुत्थानि व्यसनानि कति सन्ति ?
(1) अष्टौ
(2) सप्त
(3) दश
(4) द्वादश

67. मनुस्मृतौ कति दुर्गाणि वर्णितानि सन्ति ?
(1) 2
(2) 4
(3) 6
(4) 8

Teachingninja.in

68. मनुस्मृतौ कस्य उल्लेखः नास्ति ?

(1) धन्वदुर्गस्य

(2) महीदुर्गस्य

(3) जलदुर्गस्य

(4) वायुदुर्गस्य

69. मनुस्मृतौ राजमण्डलस्य कति प्रकृतयः उल्लिखिताः सन्ति ?

(1) 4

(2) 7

(3) 12

(4) 15

70. मनुप्रतिपादितानां विवादपदानां संख्या अस्ति ?

(1) दश

(2) द्वादश

(3) पञ्चदश

(4) अष्टादश

71. राजा _____ लोकपालानां वपुर्धारयति ?

(1) सप्तानाम्

(2) अष्टानाम्

(3) दशानाम्

(4) द्वादशानाम्

72. कः प्राचीनतमः धर्मसूत्रकारः अस्ति ?

(1) बौधायनः

(2) वशिष्ठः

(3) गौतमः

(4) आपस्तम्बः

73. गौतममते ब्राह्मणस्य उपनयनसंस्कारः कदा भवति ?

(1) चतुर्थ वर्षे

(2) षष्ठे वर्षे

(3) द्वादशे वर्षे

(4) अष्टमे वर्षे

74. मौर्वी-मेखला कस्य भवति ?

(1) ब्राह्मणस्य

(2) क्षत्रियस्य

(3) वैश्यस्य

(4) शूद्रस्य

75. यज्ञोपवीतकाले वैश्यवटोः दण्डः कस्य भवति ?

(1) बैल्वस्य

(2) पालाशस्य

(3) पैलवस्य

(4) आम्रस्य

76. कौटिल्यमते कति वेदाः सन्ति ?

(1) चत्वारः

(2) पञ्च

(3) त्रयः

(4) षट्

77. दण्डस्य मूलं किं भवति ?

(1) विनयः

(2) धनम्

(3) ज्ञानम्

(4) त्यागः

Teachingninja.in

78. कौटिल्यार्थशास्त्रे अधिकरणानां कति संख्या अस्ति ?
(1) दश
(2) द्वादश
(3) त्रयोदश
(4) पञ्चदश

79. कौटिल्यमते राज्ञः चक्षुः कः भवति ?
(1) चारः
(2) सेनापतिः
(3) पुरोहितः
(4) मन्त्री

80. याजनं कर्म कस्य भवति ?
(1) ब्राह्मणस्य
(2) क्षत्रियस्य
(3) वैश्यस्य
(4) शूद्रस्य

81. कीदृशः राजा न पराभूयते ?
(1) मृत्युदण्डः
(2) तीक्ष्णदण्डः
(3) यथार्थदण्डः
(4) दण्डविहीनः

82. व्यवहारस्य कियन्तः पादाः ?
(1) त्रयः
(2) चत्वारः
(3) पञ्च
(4) सप्त

83. मानुषं प्रमाणं कति विधम् ?
(1) द्विविधम्
(2) त्रिविधम्
(3) पञ्चविधम्
(4) षड्विधम्

84. व्यवहारान् कः पश्येत् ?
(1) मन्त्री
(2) नृपः
(3) सेनापतिः
(4) पुरोहितः

85. मिथ्योत्तरे कः प्रमाणं दर्शयेत् ?
(1) राजा
(2) अमात्य
(3) वादी
(4) प्रतिवादी

86. नृपाभावे व्यवहारान् कः पश्येत् ?
(1) आमात्यः
(2) सभ्यः
(3) प्राङ्विवाकः
(4) पुरोहितः

87. कतिविधः पक्षाभासः ?
(1) द्विविधः
(2) त्रिविधः
(3) पञ्चविधः
(4) षड्विधः

88. वीरमित्रोदयस्य लेखकः अस्ति ?
(1) नीलकण्ठः
(2) मित्रमिश्रः
(3) चण्डेश्वरः
(4) वाचस्पतिमिश्रः

89. वीरमित्रोदये प्रकाशाः सन्ति ?
(1) षोडश
(2) अष्टादश
(3) विंशतिः
(4) द्वाविंशति

Teachingninja.in

90. भूमेः शुद्धिः भवति ?
(1) उल्लेखनेन
(2) तक्षणेन
(3) गोमयोपलेपेन
(4) त्यागेन

91. अर्वाक् प्रसूतेरुत्पन्नं मेदो वृध्यांगनासु यत् कीदृशं रजः ?
(1) रागजम्
(2) रोगजम्
(3) कालोत्पन्नम्
(4) द्रव्यजम्

92. मुहूर्तं जीवितो बालः यदि पंचत्वं गच्छति तदा गोत्रिणः आशौचं भवति ?
(1) त्रिरात्रम्
(2) दशाहम्
(3) सद्यः शौचम्
(4) अहोरात्रम्

93. एकस्मिन् सौरसम्वत्सरे सङ्क्रान्तयः भवन्ति –
(1) षट्
(2) दश
(3) द्वादश
(4) एकादश

94. प्रतिपद्युक्तायाः पौर्णमास्याः नाम भवति ?
(1) राका
(2) कुहू
(3) अनुमतिः
(4) सिनीवाली

95. जया महाद्वादशी भवति ?
(1) पुनर्वसुयुता
(2) श्रवणयुता
(3) रोहिणीयुता
(4) पुष्यर्क्षयुता

96. चतुर्थी गणनाथस्य _____ प्रशस्यते ?
(1) नागविद्धा
(2) बाणविद्धा
(3) मातृविद्धा
(4) पञ्चमीविद्धा

97. वृषसंक्रमणे दानं भवति ?
(1) मेषदानम्
(2) गोदानम्
(3) वस्त्रदानम्
(4) अश्वदानम्

98. डीवी वर्यस्य अनुसारेण शिक्षकस्य भूमिका अस्ति ?
(1) उत्प्रेरक रूपेण
(2) मार्गदर्शक रूपेण
(3) दार्शनिक रूपेण
(4) सहभागि रूपेण

99. शिक्षा मनोविज्ञानस्य प्राथमिकं कार्यम् अस्ति ?
(1) शैक्षिक प्रक्रियाणाम् उत्तमः अवबोधः
(2) प्रभावि शिक्षणाय शैक्षिक पृष्ठभूमेः निर्माणम्
(3) शैक्षिक शोधाय सैद्धान्तिकरूपरेखायाः विकासः
(4) शिक्षणकार्याय शिक्षकस्य प्रभाविशीलतायाः विकासः

Teachingninja.in

100. शिक्षणाधिगमयोः अध्ययनमेव शिक्षा मनोविज्ञानम् इति परिभाषा केन प्रदत्तां

(1) डब्ल्यू कॉलस्निक

(2) जेम्स रॉस

(3) चार्ल्स ई. स्किनर

(4) एन.एल. मन

101. कश्चित् आदर्शः शिक्षकः कस्मिन् बलं ददाति ?

(1) शिक्षण विधिषु

(2) पाठनीय विषयेषु

(3) विद्यार्थिनां व्यवहारेषु

(4) उपर्युक्तेषु सर्वेषु

102. शिक्षणशास्त्रम् कस्याः अध्ययनम् अस्ति ।

(1) शिक्षायाः

(2) अधिगम प्रक्रियायाः

(3) शिक्षण विधेः

(4) विद्यार्थिनां मार्गदर्शन प्रक्रियायाः

103. विकासस्य कः अभिप्रायः ?

(1) हृदयस्य मनसः मांसपेशिनां च विकासः

(2) योग्यतानां विकासः

(3) मात्रात्मक परिवर्तनम्

(4) एकीकृत संरचनानां जटिल प्रक्रिया

104. बौद्धिक विकासे कः परिगण्यते ?

(1) मनसः विकासः

(2) चिन्तनस्य तर्कणायाः प्रत्यक्षीकरणस्य च विकासः

(3) कौशलानां विकासः

(4) संवेगानां विकासः

105. व्यक्तेः पूर्वानुभवाः सामाजिक विकासस्य पश्चाद्वर्ति व्यक्तित्वं निर्धारयति इति कस्य अभिमतम् ?

(1) एटकिंसन महोदयस्य

(2) मॉर्गन महोदयस्य

(3) फ्रायड महाभागस्य

(4) सेम्यूअल विदुषः

106. मनोसामाजिक विकासाय स्व वरिष्ठानाम् अनुकरणस्य बालकानां जन्मजाता प्रवृत्तिः भवति इति कस्य विचारः ?

(1) लिन्डज़े महोदयस्य

(2) फेस्टिंगर महाभागस्य

(3) एस्पीनास महोदयस्य

(4) बाल्डविन महोदयस्य

107. कॉलबर्ग–प्रतिपादितेन नैतिक विकास सिद्धान्तेन किं न सम्बद्धम् ?

(1) अन्तर्वैयक्तिक सम्बन्धाः

(2) वैयक्तिकवादः

(3) सामाजिक सम्बन्धाः सामाजिकाधिकाराः च

(4) सार्वभौमिक सिद्धान्ताः

108. निर्मितिवादि शिक्षण प्रतिमानं कस्य रचना ?

(1) रॉजर डब्ल्यू बायबीवर्यस्य

(2) फ्रॉबेल वर्यस्य

(3) हर्बर्ट वर्यस्य

(4) स्किनर वर्यस्य

Teachingninja.in

109. शिक्षणात् प्राकयत् आकलनं क्रियते, तस्य किं नाम् ?
(1) प्रारम्भिकम् आकलनम्
(2) औपचारिकम् आकलनम्
(3) निर्माणात्मकम् आकलनम्
(4) योगात्मकम् आकलनम्

110. एषः निर्मितिवादी नास्ति ?
(1) जॉन डीवी
(2) पॉशनरः
(3) व्योगोत्स्की
(4) स्किनरः

111. निर्मितिवादि शिक्षणे संलग्नतायाः अर्थः कः नास्ति ?
(1) अनुदेशन कार्यस्य प्रथमदृष्ट्या परिचयः
(2) पूर्वाधिगतस्य वर्तमानाधिगमानुभवस्य च मध्ये सम्बन्धस्य स्थापना
(3) तार्किकरूपेण घटनानां क्रमव्यवस्थायाः निर्धारणम्
(4) प्रश्नानां पृच्छा

112. निगमनतर्कस्य जनकः कः ?
(1) सुकरातः
(2) जॉन डीवी
(3) प्लेटो
(4) अरस्तू

113. पाठ्यचर्यायाः कः अर्थः ?
(1) पाठ्यवस्तु
(2) संस्थायाः समस्ताः क्रियाः
(3) पाठ्यसहगामिक्रियाः
(4) पाठ्यक्रमः

114. संवेगात्मक बुद्धेः दृष्ट्या सम्बन्ध प्रबन्धे किं सर्वाधिकम् उपयुक्तम् ?
(1) आत्मविश्वासः
(2) आत्मनियन्त्रणम्
(3) सम्प्रेषणम्
(4) आत्माकलनम्

115. समायोजनाय अचेतनमनसः भूमिका कस्मिन् सिद्धान्ते स्वीकृत ।
(1) मनोविश्लेषणवादे
(2) संज्ञानवादे
(3) व्यवहारवादे
(4) शील गुणवादे

116. व्यक्तित्वस्य अभिव्यक्तिः अन्तर्वैयक्तिक-सम्बन्धैः सह भवति इति कस्य मतम् ?
(1) कैरीन हार्नी
(2) हैरी स्टैक सुलीवेन
(3) एरिक फ्राम
(4) कार्ल जुंग

117. अधिगमकर्तुः बुद्धिविवेकयोः सर्वाधिकम् अनुप्रयोगः कुत्र भवति ?
(1) शिक्षणे
(2) प्रशिक्षणे
(3) अनुकूलने
(4) प्रबलने

118. निर्मितिवादस्य शाखानां विषये किम् असत्यम् ?
(1) प्रजातान्त्रिक निर्मितिवादः – जॉन डीवी
(2) वैयक्तिक निर्मितिवादः – जीन प्याज़े
(3) सामाजिक निर्मितिवादः – चॉम्स्की
(4) मानवता निर्मितिवादः – नॉवक

Teachingninja.in

119. अग्रिम संगठन-प्रतिमानस्य किं प्रयोजनम् अस्ति ?

(1) सामूहिक कौशलानां विकासः

(2) प्रत्ययानां तथ्यानां च बोधः

(3) अन्वेषणप्रणाल्याः विकासः

(4) आगमनतर्काणां विकासः

120. सम्प्रेषणस्य प्रकृतेः विषये किम् अनुचितम् अस्ति ?

(1) सातत्यम्

(2) सामाजिकता

(3) एकमार्गीयता

(4) सार्वभौमिकता

121. प्रभावि-सम्प्रेषणाय अनुचितं नास्ति ?

(1) भाषाधिकारः

(2) अभिप्रेरणा

(3) उद्दीपनस्थैर्यम्

(4) अशाब्दिकयुक्तयः

122. शिक्षण प्रतिमानम् अनुदेशनस्य रूपरेखा इति कस्य मतम् ?

(1) जुआइसवर्यस्य

(2) टाबा वर्यस्य

(3) सचमैनवर्यस्य

(4) रयान वर्यस्य

123. शिक्षणाधिगम प्रक्रियायां प्रौद्योगिक्याः अनुप्रयोगः किं कथ्यते ?

(1) सूचना प्रौद्योगिकी

(2) सूचना सम्प्रेषण प्रौद्योगिकी

(3) सम्प्रेषण प्रौद्योगिकी

(4) शिक्षा प्रौद्योगिकी

124. भारतीय-अभिक्रमित-अनुदेशन संघठनस्य स्थापना कदा अभक्त् ?

(1) 1965 तमे वर्षे

(2) 1966 तमे वर्षे

(3) 1968 तमे वर्षे

(4) 1970 तमे वर्षे

125. अधिगमस्य क्षेत्रसिद्धान्तस्य सम्बन्धः केन सह वर्तते ?

(1) कोहलरमहोदयेन

(2) कुर्तलेविनमहोदयेन

(3) स्किनरमहोदयेन

(4) टॉलमेनमहोदयेन

126. मृदुतन्त्रोपागमं रचना प्रौद्योगिकी शब्देन कः कथयति ?

(1) लुम्सडेनः

(2) स्लिवरमेनः

(3) सिडनीप्रेसी

(4) एकौफः

127. प्रणाली-उपागमस्य मुख्यं प्रयोगनम् किम् अस्ति ?

(1) उद्देश्य निर्माणम्

(2) व्यवस्थायाः पुनरीक्षणम्

(3) समस्यायाः समाधानम्

(4) कार्यक्रमस्य विश्लेषणम्

Teachingninja.in

128. द्वितीयम् आयुषो भागम् ?
(1) ब्रह्मचर्यम्
(2) गार्हस्थ्यम्
(3) वानप्रस्थम्
(4) संन्यस्तम्

129. स्नातकस्य कृतकृत्यता कुत्र अस्ति ?
(1) स्वाध्याये
(2) गायने
(3) याजने
(4) पूजने

130. महायज्ञानि अनीहमानाः किं कुर्वन्ति ?
(1) व्रतम्
(2) ज्ञानेन्द्रियेषु यजनम्
(3) अध्ययनम्
(4) शौचम्

131. असिपत्रवतं कस्य भेदः ?
(1) वनस्य
(2) वृक्षस्य
(3) नरकस्य
(4) व्रतस्य

132. ब्राह्ममुहूर्तः विद्यते ?
(1) दिनस्य पश्चिमो यामः
(2) रात्रेः द्वितीयो यामः
(3) रात्रेः पश्चिमो यामः
(4) रात्रेः पूर्वो यामः

133. पुरुषस्य अनायुष्यं जायते ?
(1) आचमनेन
(2) अधर्माचरणेन
(3) परदारोपसेवनेन
(4) असत्यवादनेन

134. विनीतैस्तु व्रजेन्नित्यमाशुगैर्लक्षणान्वितैः
वर्णरूपोपसम्पन्नैः _____ भृशम्" कस्य लक्षणम् ?
(1) यज्ञस्य
(2) पतिव्रतायाः
(3) धुर्यः
(4) ब्राह्मणस्य

135. ब्राह्मं तेजः प्रशाम्यति ?
(1) प्रतिग्रहेण
(2) नृत्येन
(3) विवाहेन
(4) तर्पणेन

136. सर्वाभिसन्धकः हिंस्र कः ?
(1) बैडालव्रतिकः
(2) बकव्रतिकः
(3) कुम्भीधान्यकः
(4) कुसूलधान्यकः

137. अन्नान्तराभावे द्विजः शूद्रात् किं गृह्णीयात् ?
(1) पक्वान्नम्
(2) दधिम्
(3) आमान्नम्
(4) धनम्

138. एकाकी चिन्तयानो किमधिगच्छति ?
(1) श्रेयः श्रेयः
(2) प्रेयः प्रेयः
(3) हितम्
(4) दानम्

Teachingninja.in

139. अग्नेः कस्य द्रव्यस्य उत्पत्तिर्प्रथिता ?
(1) रजतस्य
(2) सुवर्णस्य
(3) ताम्रस्य
(4) शुक्तेः

140. अम्लोदकेन कस्य शुद्धिर्भवति ?
(1) सीसकस्य
(2) रजतस्य
(3) सुवर्णस्य
(4) मणेः

141. उष्मवारिणा शुद्धिर्जायते ?
(1) स्रुवाणाम्
(2) द्रवाणाम्
(3) दार्वाणाम्
(4) संहतानाम्

142. गोमूत्रेणोदकेन वा कस्य शुद्धिर्जायते ?
(1) शृंगाणाम्
(2) यज्ञपात्राणाम्
(3) दारवाणाम्
(4) द्रवाणाम्

143. ऋत्वन्ते केन यजेत् ?
(1) नवसस्येष्ट्या
(2) चातुर्मास्याख्यमखैः
(3) पशुबधैः
(4) अग्निष्टोममखैः

144. नित्यशुद्धं किम् ?
(1) भैक्ष्यम्
(2) पक्षिजग्धम्
(3) गवाघ्रातम्
(4) अवक्षुतम्

145. स्त्रियः केन स्वर्गे महीयते ?
(1) पत्युः शुश्रूषया
(2) उपोषणेन
(3) पत्या सह यज्ञेन
(4) दानेन

146. कीदृशी स्त्री पतिलोकात् हीयते ?
(1) या भर्तारमतिवर्तते
(2) या यज्ञमतिवर्तते
(3) या व्रतमतिवर्तते
(4) या दानमतिवर्तते

147. या पतिं नाभिचरति सा उच्यते ?
(1) साध्वी
(2) पतिप्रिया
(3) व्यभिचारिणी
(4) पतिवल्लभा

148. 'श्रुति प्रमाणको धर्मः' कस्य कथनम् ?
(1) गौतमस्य
(2) अत्रेः
(3) हारीतस्य
(4) मनोः

149. 'धर्मसमयः प्रमाणं वेदाश्च' कः मन्यते ?
(1) गौतमः
(2) आपस्तम्बः
(3) बौधायनः
(4) वशिष्ठः

150. धर्म सूत्राणि कस्यांगानि ?
(1) शिक्षायाः
(2) निरुक्तस्य
(3) कल्पस्य
(4) छन्दसः

Teachingninja.in

रफ कार्य के लिए स्थान / SPACE FOR ROUGH WORK

Teachingninja.in

Teachingninja.in